

Шифр роботи: Все прозоро

Концепція прозорого управління діяльністю будівельних підприємств

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 Теоретичні аспекти управління діяльністю підприємства на засадах транспарентності.....	5
РОЗДІЛ 2 Оцінка транспарентності будівельного підприємства.....	14
РОЗДІЛ 3 Концепція національної інтегрованої діджитал-системи управління будівництвом на засадах транспарентності.....	23
ВИСНОВКИ.....	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	31
Додаток А.....	33
Додаток Б.....	38

ВСТУП

Прозорість (транспарентність) будь-якої екосистеми втілює в собі відкритість у всіх розуміннях, перш за все відкритість інформації. Роль інформації у забезпеченні транспарентності екосистем базується на роботах Дж. Стігліца [1], який є одним з зачинателів цього напряму економічної науки. Інформація, на сьогоднішній день, здобула властивості товару, а отже має вартість, яка залежить від багатьох факторів, одними з яких є якість (доступність та достовірність). Сучасний етап розвитку цивілізації характеризується наявністю інформаційної інфляції, тобто зростанням маси інформації та швидким її подальшим знеціненням (через старіння, втрату актуальності, недостовірність або складність перевірки). Саме тому важливість транспарентності як квінтесенції якісної інформації постійно підвищується. При цьому транспарентність виступає детермінантом довіри до підприємства споживачів, партнерів, контролюючих установ, влади та інших стейкхолдерів.

Довіра виникає лише за умови розуміння, яке в свою чергу можливе через отримання якісної інформації про суб'єкт господарювання. Тому, підприємства самі зацікавлені у веденні бізнесу на засадах прозорості, відкритості, гласності, а отже транспарентності. Таким чином, транспарентність є однією з конкурентних переваг бізнесу у напруженій боротьбі за споживача та фактором полегшення здійснення діяльності стосовно інших стейкхолдерів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що сьогодні відсутні загальноприйняті наукові підходи щодо розуміння категорії «транспарентність», а також її зв'язку з набуттям довіри стейкхолдерів до суб'єкта господарювання. Відповідна категорія неодноразово ставала предметом досліджень та наукових робіт вітчизняних та зарубіжних науковців, серед яких слід назвати таких, як, зокрема, Д. Гунін, О. Кошова, О. Кудіна, П. Манченко, Л. Наливайко, М.

Пашковська, Г. Пизіна, С. Романюк, Д. Співак, О. Чепік-Трегубенко, В. Ярошенко.

Метою дослідження є формування концепції прозорого управління будівельним підприємством.

Об'єктом дослідження є процес прозорого управління будівельним підприємством.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних положень забезпечення прозорого управління будівельним підприємством на різних рівнях.

Методологічну основу дослідження складають загальнонаукові та спеціальні методи: діалектичний, логічний, дедуктивний, системний, догматичний, порівняльно-правовий, історико-правовий. За допомогою діалектичного методу досліджено економічну і соціальну природу управління підприємством. Логічний метод зумовив формування таксономії прозорості. Системний метод дозволив сформулювати концепцію прозорого управління будівельним підприємством. Порівняльний метод застосовувався при аналізі понятійно-категоріального апарату дослідження категорії прозорості.

Теоретичною та методологічною базою наукового дослідження є підручники та навчальні посібники, автореферати дисертаційних досліджень, монографії, науково-аналітичні статті вітчизняних та зарубіжних авторів, міжнародні стандарти щодо становлення та розвитку ринку електронних торговельних майданчиків.

Основні положення і результати виконаного наукового дослідження доповідались і були висвітлені у відкритому друці.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ ПРОЗОРОСТІ

Розглядаючи прозорість як один з необхідних атрибутів управлінської діяльності, важливо відзначити виняткову інноваційність цього феномену, його потужний вплив на трансформацію філософії підприємницької діяльності, сприйняття бізнесу споживачами, відносини між усіма зацікавленими суб'єктами.

Оскільки інноваційні механізми базуються не на силовому адмініструванні, а на узгодженні інтересів і потреб усіх суб'єктів соціально-економічної системи, втілення принципу прозорості в управління є невід'ємною складовою сучасних перетворень, важливим чинником модернізації системи управління на всіх щаблях.

Саму категорію «прозорість» нерідко підмінюють у науковій літературі поняттям «відкритість». Але, слід зазначити, що відкритість передбачає наявність у системі правових відносин широких каналів взаємопроникнення для всього спектра соціально-економічної діяльності.

Таким чином, принцип відкритості забезпечує можливості вільного доступу громадськості до інформації підприємства, а працівників до процесу прийняття рішень. Прозорість же характеризується максимально можливою доступністю інформації про діяльність підприємства й формуванням механізму впливу стейкхолдерів на діяльність підприємства, урахування інтересів споживачів, фідбеків від них під час стратегічного планування.

Аналіз публікацій свідчить, що в науковій літературі поняття «прозорості» часто ототожнюється з поняттям «відкритості». Лише поодинокі дослідники роблять спробу умовно розмежувати зміст цих понять, довести їх незбіг. Однак ґрунтовного, системного дослідження зазначених питань у науковій літературі ще немає. На сьогодні практично відсутній єдиний підхід до чіткого,

концептуального визначення принципу прозорості у діяльності суб'єктів господарювання, особливостей його функціонування в умовах перехідного суспільства, що актуалізує дослідження цієї частини загальної проблеми.

Ще одним терміном, який зараз часто зустрічається є транспарентність. Звернемося до доктринальних визначень категорії «транспарентність». Керуючись «золотим правилом тлумачення», проаналізуємо латинську та англійську етимологію цього терміну: транспарентність, від латинського *trans* – прозорий, наскрізь, *pareo* – бути очевидним; англійського *transparent* – зрозумілість, чесність, – це такий стан інформованості (наявність повного, достатнього і достовірного знання) про ту чи іншу діяльність (її об'єкти або результати), яке дозволяє будь-якому зацікавленому суб'єкту мати повне уявлення про них [2].

З огляду на тему дослідження, слід розглянути більш докладно питання транспарентності відносно підприємства. За результатами узагальнення трактувань (рис. 1) визначено, що відносно підприємства науковці визначають транспарентність у широкому та вузькому сенсі. У вузькому розумінні транспарентність пов'язують з прозорістю фінансової звітності господарюючого суб'єкта, у широкому – з ефективністю комунікацій підприємства з усіма зацікавленими сторонами (споживачами, акціонерами, кредиторами, засобами масової інформації) [4, с. 264]. Перший підхід представлений у публікаціях [5, 8, 9], другий – у публікаціях [4, 9, 12].

Кожний з підходів може бути використаний під час дослідження, а вибір на користь одного з них залежить від особливостей дослідження. У подальшому буде дотриманого другого підходу, згідно з яким транспарентність визначається як комплекс характеристик, що відображають характер комунікації підприємства зі стейкхолдерами.

Рисунок 1 – Дефініції категорії «транспарентність»

(Складено на основі [3-7])

Вчені наголошують, що поняття «транспарентність» змістовно поєднало у собі як «прозорість», так і «відкритість», часто ці терміни застосовуються як

рівнозначні та вживаються поряд із поняттями «гласність» та «публічність»[5-9]. На думку науковців, найчастіше значення поняття прозорості пов'язується з доступом до інформації щодо соціальних, економічних, політичних та інших процесів.

Окрім того, у зарубіжних країнах прозорість також розглядається як соціальне явище, як стан інформованості (наявність повних, достатніх та достовірних знань) про ту чи іншу діяльність (її об'єкти чи результати), яке давало б змогу будь-якому зацікавленому суб'єкту мати повне уявлення про неї.

Належить також співвіднести отримані дані із думкою М. Пашковської [3] про те, що прозорість є засадничим поняттям, яке у собі в тісному взаємозв'язку поєднує декілька понять, що визначають форми та способи функціонування суб'єктів господарювання.

В сучасному людиноцентричному вимірі з огляду на об'єктивні обставини прозорість поєднує у собі такі поняття, як прозорість, відкритість, гласність, публічність, підзвітність. Деякі науковці [3, 7] також долучають до вказаних вище складових прозорості «доступ до публічної інформації» та «участь в управлінні».

В рамках даного дослідження, слід також зазначити що прозорість, на думку автора, має певні структурні складові, а саме ті, що були розглянуті вище. Тобто, прозорість певним чином інтегрує в собі поняття «прозорість», «відкритість», «гласність», «публічність», «підзвітність». Отже, інтерпретуючи атрибутивні характеристики прозорості, слід зауважити, що: прозорість – технологічна, відкритість – інституційна, гласність – інструментальна характеристики прозорості, публічність – доступність будь-якої інформації щодо різних суб'єктів, підзвітність – контрольна функція прозорості.

Виходячи із зазначеного поняття, належить виокремити ряд ознак прозорості, до яких слід віднести [7]: пріоритет прозорості над

закритістю; невід’ємний взаємозв’язок прозорості і верховенства права; повнота інформації; своєчасність отримання інформації; реальна можливість громадян вплинути на те чи інше рішення; цілісність інформації.

Для більш глибокого розуміння прозорості, необхідно провести аналіз її видів. Таксономія прозорості, представлена на рис. 2, побудована на основі попередніх досліджень та їх систематизації.

Рисунок 2 – Таксономія прозорості підприємства

(Складено на основі [8-10])

Крім того, автором даного дослідження було запропоновано два види транспарентності, які додатково забарвлюють її сутнісні характеристики.

А саме до таксономії транспарентності додано екологічну транспарентність, тобто транслювання суб'єктом господарювання суспільству намірів щодо дотримання екологічних норм та стандарті та їх реалізації, та корпоративну транспарентність, тобто відкритість та зрозумілість етичного кодексу, культурних норм та правил поведінки всередині компанії, пропаганда цінностей компанії та їх дотримання.

Виділені складові елементи у повній мірі відповідають нашому розумінню транспарентності як характеристики, що відображає комунікації підприємства із заінтересованими сторонами.

Так, згідно базових положень теорії зацікавлених сторін стейкхолдерами будь-якого підприємства є такі групи: акціонери; покупці продукції (послуг); постачальники ресурсів; працівники підприємства; місцева громада; суспільні групи; держава [13]. Як бачимо виділені елементи транспарентності і повній мірі відповідають на запити з боку стейкхолдерів щодо прозорості підприємства. Фінансова та правова прозорість є предметом інтересу акціонерів (інвесторів) і постачальників ресурсів; технологічна прозорість – покупців і місцевої громади; соціальна – працівників підприємства; прозорість управління цікавить акціонерів (причому як міноритарних так і мажоритарних); держава та суспільні групи зацікавлені у відкритості компанії за всіма виділеними напрямками.

Дослідження досвіду попередніх розвідок науковців, дало можливість презентувати власну інтерпретацію категорії «транспарентність», як соціального явища, яке, з одного боку, є функціональним феноменом, що сприяє оптимізації регуляторних процесів у суспільстві, а, з іншого, інструментом формування репутаційних складників суб'єкта господарювання, детермінантом встановлення довірчих відносин з його стейкхолдерами та покращення власного іміджу і, як наслідок, посилення конкурентних переваг.

Концепція прозорості полягає в якісно новому підході до здійснення діяльності. Новизна визначається переходом від суто рекламного специфічного подання інформації цільовим аудиторіям до системного іміджблдингу будівельної фірми на основі створення прозорих внутрішнього та зовнішнього середовищ бізнесу. Одним із обмежувачів доступу до інформації є комерційна таємниця.

Привертає увагу кілька важливих моментів [11]: прозорість суб'єкта господарювання напряму пов'язана з поняттям «інформація»; прозорість визначається здатністю суб'єкта оприлюднювати інформацію, яка необхідна іншим учасникам відносин.

Це призводить до висновку, що прозорість має певну граничну межу, за якою знаходиться інформація, непризначена для оприлюднення. Наприклад, комерційна таємниця, інформація про конкурентні переваги підприємства, інформація, оприлюднення якої обмежене законом. В той же час, бажання заволодіти такою інформацією деякими зацікавленими суб'єктами, формує, так звану, «сіру зону», в якій наявні певні ризики розкриття інформації і, як наслідок, нанесення шкоди репутації підприємства.

Слід відзначити, що попри загальне сприйняття прозорості як відкритості, сутнісне наповнення цієї категорії значною мірою залежить від галузевої спрямованості.

В даному дослідженні розглядається прозорість будівельних підприємств. Оскільки, висунутою гіпотезою було те, що прозорість виступає детермінантом довіри стейкхолдерів до підприємства, то в будівельній галузі довіра є чи не найвизначнішим показником успіху підприємства на ринку. Це пов'язано з вимогами до продукції будівництва, а саме надійністю, довговічністю, екологічністю, безпечністю для життя та здоров'я і, безперечно, комфортністю та естетичністю. Всі ці ознаки будівельної продукції формують репутаційні складники підприємства. При цьому, якщо будівельна компанія

демонструє прозорий підхід у своїй діяльності, то формуються, відповідно, довірчі відносини з її стейкхолдерами.

Також необхідно відмітити, що прозорість є одним з факторів формування напрямів сталого розвитку підприємства, що, на сьогодні, є важливою складовою стратегій розвитку екосистем усіх рівнів.

На рис. 3 представлений концепт прозорості для будівельного підприємства, який візуалізує усі описані вище процеси і явища та пояснює зв'язок між прозорістю будівельного підприємства та довірою до нього стейкхолдерів.

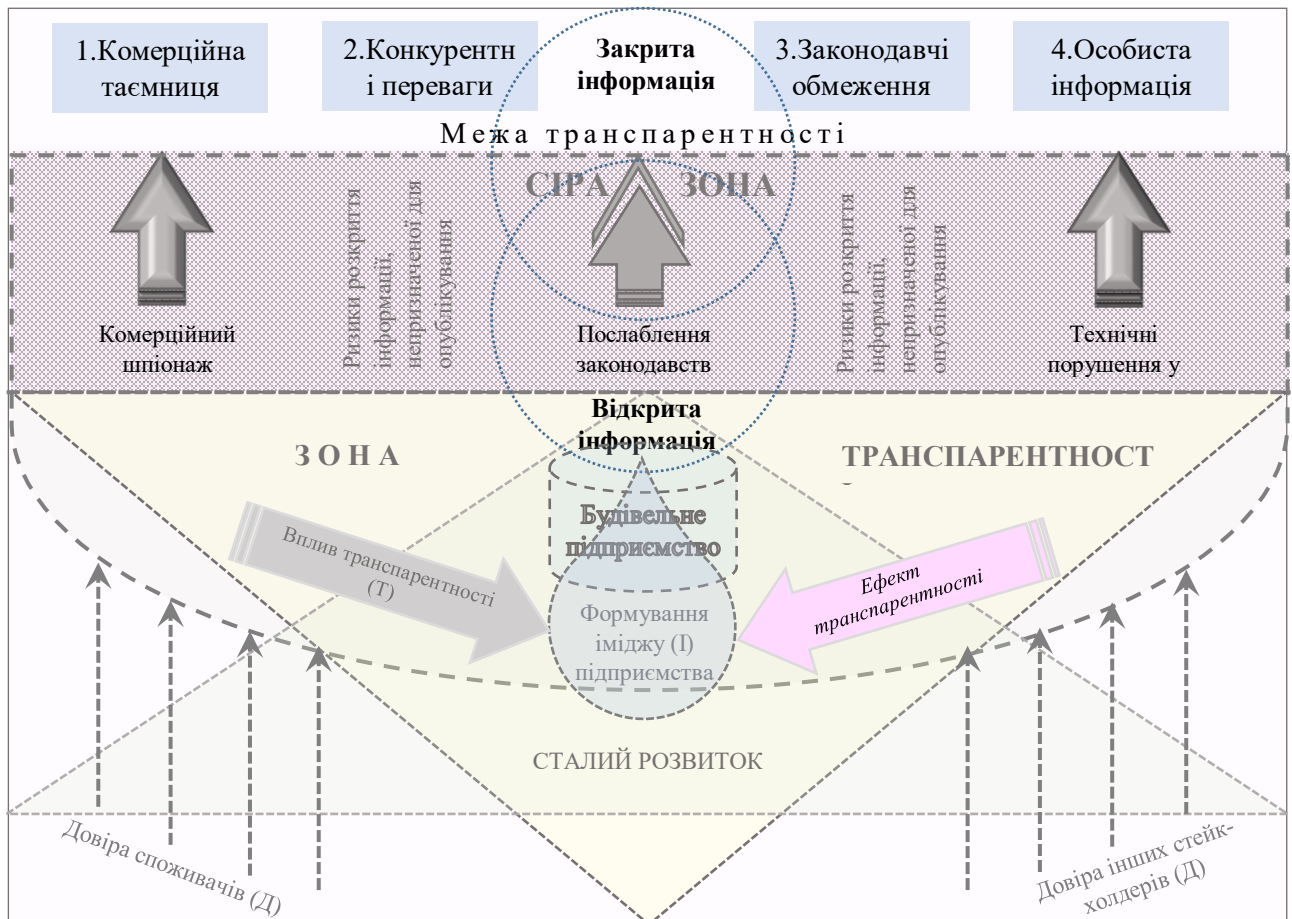

Рисунок 3 – Концепт прозорості для будівельного підприємства
(складено автором)

Слід зазначити, що перш ніж переходити на транспарентність у здійсненні діяльності, будівельній компанії слід попідкуватися про захист інформації, яка не підлягає оприлюдненню, а також застосовувати холістично-орієнтований підхід, тобто врахування впливу інтересів внутрішніх та зовнішніх контактних аудиторій з одночасною інтеграцією в управлінську та господарську діяльність.

Холістично-орієнтований підхід до управління діяльністю будівельних підприємств забезпечує: прийняття принципів транспарентності усіма працівниками компанії, особливо її вищим керівництвом; розроблення заходів та складання інтегрованої програми винайдення, просування та представлення цінності покупцям; практику побудови довгострокового взаємовигідного співробітництва з ключовими ринковими партнерами для встановлення довгострокових привілейованих відносин; розуміння етичного, екологічного, правового та соціального контекстів заходів та програм.

Таким чином, транспарентний підхід має використовуватися будівельними підприємствами як визначник (детермінант) довіри до них стекхолдерів. Але при цьому, важливо наголосити, що транспарентність має бути присутня і у діяльності всіх, хто має відношення до будівництва як такого (органи влади, контролюючі установи, дотичні підприємства). При цьому серед чинників, що визначають позицію будівельного підприємства на ринку, не тільки ціна, якість, естетичність, екологічність, але й імідж компанії, який багато в чому залежить від транспарентності.

Прямим наслідком підвищення транспарентності ключових підприємств та державних інститутів стане поступова трансформація їх діяльності (під впливом громадянського суспільства) у напрямку забезпечення сталого розвитку національної економіки. У даному контексті інформаційна прозорість є однією із основних передумов забезпечення ефективного суспільного контролю за трансформаційними процесами, спрямованими на практичну реалізацію стратегії сталого соціально-економічного розвитку держави.

РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ТРАНСПАРЕНТНОСТІ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

В роботі пропонується провести оцінку прозорості будівельних підприємств Харкова: АТ «Трест «Житлобуд-1» та ТДВ «Житлобуд-2», ДП «Харківський облавтодор», ТОВ «Кристал+» та ТОВ «БК Титаніум». В цьому переліку представлені два великих підприємства, два малих підприємства і підприємство державної форми власності. Це зроблено для того, щоб подивитися, чи є різниця у рівні прозорості в залежності від розмірів та форм власності підприємства.

Отже, в табл. 1 представлені результати оцінювання прозорості будівельних підприємств за раніше сформованою методикою.

Таблиця 1 – Результати оцінювання прозорості будівельних підприємств Харкова

Код	АТ «Трест «Житлобуд-1»	ТДВ «Житлобуд-2»	ТОВ «Кристал+»	ТОВ «БК Титаніум»	ДП «Харківський облавтодор»
1	2	3	4	5	6
Фінансова прозорість					
1.1	упродовж 3-4 місяців після звітної дати	упродовж 3-4 місяців після звітної дати	упродовж 1- 2-х місяців після звітної дати	упродовж 1- 2-х місяців після звітної дати	упродовж 3-4 місяців після звітної дати
1.2	упродовж 3-4 місяців після звітної дати	упродовж 3-4 місяців після звітної дати	упродовж 1- 2-х місяців після звітної дати	упродовж 1- 2-х місяців після звітної дати	упродовж 3-4 місяців після звітної дати
Правова прозорість					
2.1	надана з визначенням основних досягнень за періодами часу	надана з визначенням основних досягнень за періодами часу	вказана фрагментарно	надана за періодами часу без зв'язку з досягненнями	надана за періодами часу без зв'язку з досягненнями

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6
2.2	повне розкриття інформації щодо найменування підприємства/ прізвища, ім'я, по-батькові; частки паю (акцій) кожного із власників	повне розкриття інформації щодо найменування підприємства/ прізвища, ім'я, по-батькові; частки паю (акцій) кожного із власників	не за всіма учасниками	не за всіма учасниками	не в повному обсязі за окремими учасниками
2.3	не в повному обсязі за окремими напрямками	не в повному обсязі за окремими напрямками	вказана фрагментарно	вказана фрагментарно	не в повному обсязі за окремими напрямками
Прозорість управління					
3.1	повне розкриття інформації щодо посадових осіб підприємства	повне розкриття інформації щодо посадових осіб підприємства	вказана фрагментарно	вказана фрагментарно	повне розкриття інформації щодо посадових осіб підприємства
Технологічна прозорість					
4.1	наведена в режимі констатації факту	наведена в режимі констатації факту	вказана фрагментарно	наведена в режимі констатації факту	наведена в режимі констатації факту
4.2	вказана фрагментарно	вказана фрагментарно	відсутня	відсутня	вказана фрагментарно
Соціальна прозорість					
5.1	наведена у розширеному виді, з вказуванням конкретних проектів	наведена у розширеному виді, з вказуванням конкретних проектів	відсутня	відсутня	наведена в обмеженому виді
5.2	наведена у розширеному виді, з вказуванням конкретних проектів	наведена у розширеному виді, з вказуванням конкретних проектів	відсутня	відсутня	наведена в обмеженому виді

Для зрозумілості і однозначності оцінювання транспарентності будівельних підприємства Харкова необхідна кількісна інтерпретація якісних

показників. Для цього скористаємось бальною оцінкою запропонованою у методиці. Результати розрахунків представлені в табл. 2.

Таблиця 2 – Результати оцінювання прозорості будівельних підприємств Харкова відповідно до показників у балах

Код	АТ «Грест «Житлобуд-1»	ТДВ «Житлобуд-2»	ТОВ «Кристал+»	ТОВ «БК Титаніум»	ДП «Харківський облавтодо»
1	2	3	4	5	6
Фінансова прозорість					
1.1	2	2	3	3	2
1.2	2	2	3	3	2
Σ	4	4	6	6	4
\bar{x}	2	2	3	3	2
Правова прозорість					
2.1	3	3	1	2	2
2.2	3	3	1	1	2
2.3	3	3	1	1	2
Σ	9	9	3	4	6
\bar{x}	3	3	1	1,33	2
Прозорість управління					
3.1	3	3	1	1	3
Технологічна прозорість					
4.1	2	2	1	2	2
4.2	1	1	0	0	1
Σ	3	3	1	2	3
\bar{x}	1,5	1,5	0,5	1	1,5
Соціальна прозорість					
5.1	3	3	0	0	2
5.2	3	3	0	0	2
Σ	6	6	0	0	4
\bar{x}	3	3	0	0	2
$\Sigma\Sigma$	12,5	12,5	5,5	6,33	10,5

Для завершального етапу оцінювання необхідно підбити суми балів за всіма групами показників і визначити рівень прозорості будівельного підприємства відповідно до раніше представленої шкали. Результати оцінювання прозорості будівельних підприємств Харкова представлені у табл. 3.

Таблиця 3 – Результат оцінювання рівня прозорості підприємств

№ з/п	Підприємство	Значення комплексного показника прозорості, бал	Рівень прозорості
1	АТ «Трест «Житлобуд-1»	12,5	високий
2	ТДВ «Житлобуд-2»	12,5	високий
3	ТОВ «Кристал+»	5,5	середній
4	ТОВ «БК Титаніум»	6,33	середній
5	ДП «Харківський облавтодор»	10,5	середній

Для наглядності візуалізуємо результати розрахунків на рис. 4.

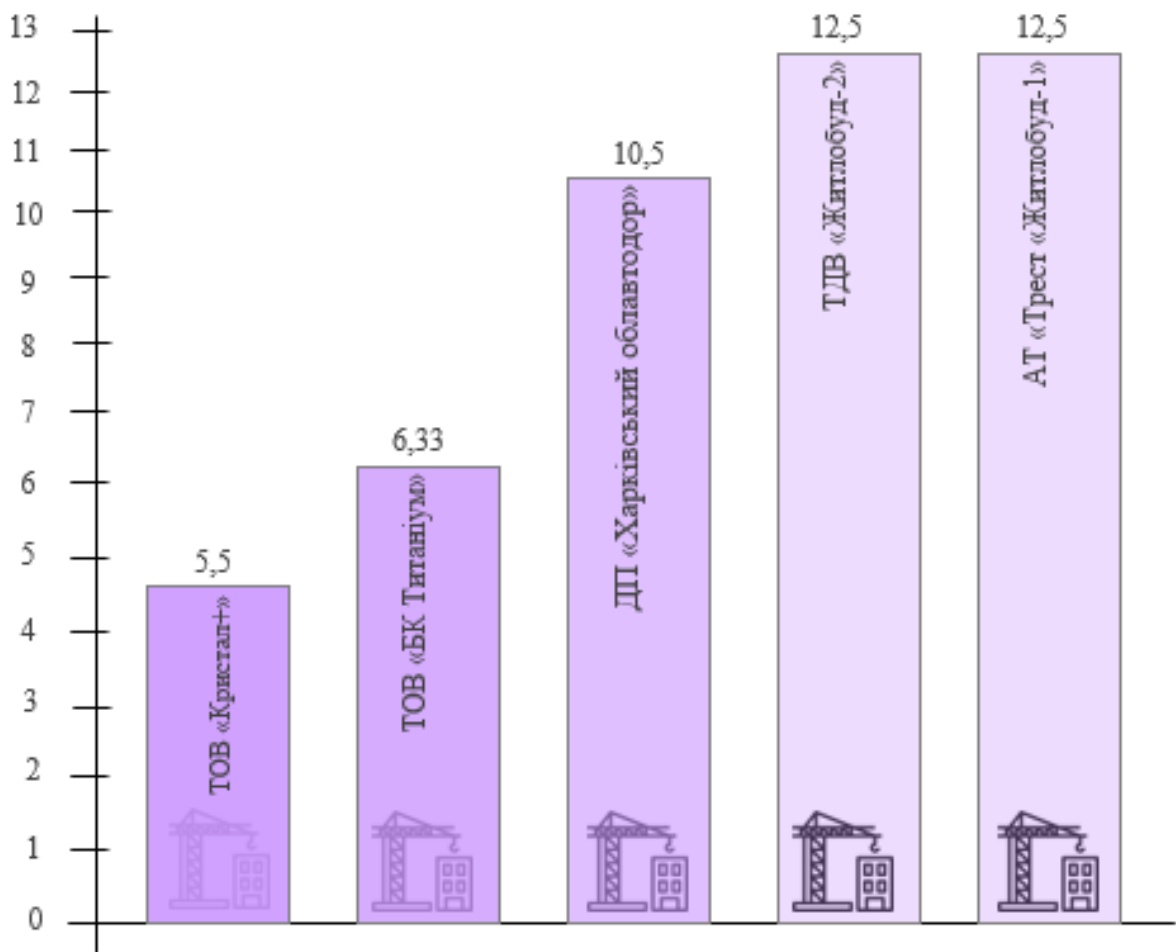

Рисунок 4 – Рівень прозорості будівельних підприємств Харкова

Результати розрахунків показали, що найвищий рівень прозорості мають найбільші будівельні підприємства Харкова АТ «Трест «Житлобуд-1» та ТДВ «Житлобуд-2» (12,5 балів). Це пояснюється наявністю елементів прозорого управління в цих компаніях, розуміння необхідності наявності довіри клієнтів та держави для здійснення ефективного бізнесу та зростання прибутків. Підприємства відкрито публікують дані не лише за вимогами закону (фінансова звітність, інформація про керівний склад тощо), але й роблять доступною для стейкхолдерів інформацію щодо соціальної складової своєї діяльності, технологічної складової виробництва та про партнерів підприємства.

ДП «Харківський облавтодор» через певну специфіку організаційної форми дещо не добирає до високого рівня прозорості (10,5 балів). Але слід зазначити, що здійснювана державою політика прозорості в усіх сферах позитивно впливає на імідж державних підприємств, які останніми роками значно підвищили рівень довіри громадськості до публічного сектору та власної діяльності.

ТОВ «Кристал+» та ТОВ «БК Титаніум» – невеликі гравці на будівельному ринку м. Харків. Дані підприємства демонструють перевагу в частині термінів публікації фінансової звітності, порівняно з великими підприємствами, але за іншими показниками вони відстають, тому рівень їх прозорості критично наближений до низького.

Таким чином, хоч вибірка невелика і не досить репрезентативна, але можна зробити певний висновок, що прозорість діяльності на сьогоднішній день властива більш великим підприємствам, які дбають про свій імідж і будують власну корпоративну культуру та пропагують корпоративні цінності. Також державні підприємства демонструють зростання прозорості власної діяльності через позитивний вплив політики, яку провадить держава у напрямку євроінтеграції.

З огляду на доступність інформації, вважаємо за доцільне, визначити їх конкуренту позицію на основі співвідношення динаміки доходів за окремим підприємством та підприємствами певного виду економічної діяльності. В основі нашої пропозиції – матриця формування конкурентної карти ринку [14, с. 109-110]. Для визначення конкурентної позиції підприємства на основі співвідношення динаміки доходів розрахунки необхідно здійснити у такій послідовності:

1. Сформувати масив даних щодо доходів підприємства за t-й та t+1-й періоди.

2. Сформувати масив даних щодо доходів підприємств певного виду економічної діяльності за t-й та t+1-й періоди.

3. Визначити темп змін доходів за підприємством за досліджуваний період. Формула для розрахунку:

$$T_{\Pi} = \frac{D_{t+1}}{D_t} * 100 \quad (1)$$

де T_{Π} – темп змін доходу за підприємством, у відсотках;

D_t, D_{t+1} – дохід за t- та t+1-й період за підприємством, тис. грн.

4. Визначити темп змін доходів за підприємствами певного виду економічної діяльності за досліджуваний період. Формула для розрахунку:

$$T_E = \frac{D_{Et+1}}{D_{Et}} * 100 \quad (2)$$

де T_E – темп змін доходу за підприємствами певного виду економічної діяльності, у відсотках;

D_{Et}, D_{Et+1} – дохід за t- та t+1-й період за підприємствами певного виду економічної діяльності, тис. грн.

5. Порівняти темпи змін доходів за окремим підприємством та підприємствами певного виду економічної діяльності загалом. За результатами порівняння зробити висновок щодо конкурентної позиції підприємства на ринку у певний період часу – лідер, із сильною або слабкою позицією. Відповідно позиції підприємства на ринку (лідер, із сильною або слабкою позицією) встановити певний бал (3, 2, 1 бал) Умови для визначення позиції підприємства на ринку наведені у таблиці 4.

Таблиця 4 – Умови для визначення конкурентної позиції на ринку

Співвідношення динаміки доходів	Висновок щодо конкурентної позиції підприємства	Бал
$T_{\Pi} > T_E$	лідер	3
$T_{\Pi} \approx T_E$	підприємство з сильною конкурентною позицією	2
$T_{\Pi} < T_E$	підприємство зі слабкою конкурентною позицією	1

Дотримуючись наведеної послідовності, визначимо конкурентну позицію за кожним з досліджуваних підприємств. Вихідна інформація та результати розрахунків наведені у табл. 5.

Таблиця 5 – Визначення конкурентної позиції підприємств на ринку

Показник	Од. виміру	2017 р.	2018 р.	Темп змін, %	Конкурентна позиція	Бал
1	2	3	4	5	6	7
Обсяг реалізованої продукції за підприємствами за видами економічної діяльності:	млн грн	2582,21	3851,68	149,16		
Чистий дохід за підприємствами:						
АТ «Грест «Житлобуд-1»	тис. грн	980275	2102259	214,46	лідер	3
ТДВ «Житлобуд-2»		151334	484670	320,26	лідер	3

Продовження табл. 5

1	2	3	4	5	6	7
ТОВ «Кристал+»		2075	2597,7	125,19	підприємство зі слабкою конкурентною позицією	1
ТОВ «БК Титаніум»		2748,3	17900,1	651,31	лідер	3
ДП «Харківський облавтодор»		412910	571256	138,35	підприємство з сильною конкурентною позицією	2

За результатами розрахунків визначено групи підприємств – лідерів, зі сильною та слабкою позиціями. Їх склад наведений у табл. 6.

Таблиця 6 – Групування підприємств за конкурентною позицією на ринку

Група	Підприємство
лідер	АТ «Трест «Житлобуд-1»
	ТДВ «Житлобуд-2»
	ТОВ «БК Титаніум»
підприємство з сильною конкурентною позицією	ДП «Харківський облавтодор»
підприємство зі сильною конкурентною позицією	ТОВ «Кристал+»

Враховуючи отримані дані, перевіримо гіпотезу щодо залежності між прозорістю та конкурентною позицією підприємства (табл. 7).

Таблиця 7 – Вихідна інформація для дослідження впливу прозорості на конкурентну позицію

№ з/п	Підприємство	Прозорість, бал	Конкурентна позиція, бал
1	2	3	4
1	АТ «Трест «Житлобуд-1»	12,5	3

Продовження табл. 7

1	2	3	4
2	ТДВ «Житлобуд-2»	12,5	3
3	ТОВ «Кристал+»	5,5	1
4	ТОВ «БК Титаніум»	6,33	3
5	ДП «Харківський облавтодор»	10,5	2

Висунута гіпотеза про залежність конкурентної позиції підприємства від його прозорості підтвердилася частково, з відхиленням 0,2. Це пов'язано з тим, що підприємство ТОВ «БК Титаніум» зазнало реорганізації у 2017 році, що було причиною перегляду та поррахунку фінансових результатів діяльності. Тому різке зростання чистого доходу у звітному періоді порівняно з попереднім дещо викривлює істину ситуацію.

В усіх інших проаналізованих випадках показники є взаємозалежними, тобто підприємства з вищою прозорістю діяльності мають міцніші конкурентні позиції на ринку, а саме АТ «Трест «Житлобуд-1» та ТДВ «Житлобуд-2».

В подальшому дослідженні у розділі 3 буде запропонована концепція національної системи управління будівництвом на засадах прозорості.

РОЗДІЛ 3 КОНЦЕПЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІНТЕГРОВАНОЇ ДІДЖИТАЛ-СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ БУДІВНИЦТВОМ НА ЗАСАДАХ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ

Діджитал-система управління будівництвом використовується для сприяння систематичному та ефективному управлінню будівельними процесами. Система дозволяє користувачам здійснювати контроль над будівельними матеріалами, робітниками та обладнанням у режимі реального часу.

Тоді як традиційний спосіб звітування в друкованому вигляді потребує постійного редагування та зберігання величезної кількості документів, що накопичуються під час виконання проекту.

Використання діджитал-системи (умовно, назв. ПрозороБуд) дозволяє скоротити обсяг зайвої паперової роботи за рахунок підтримання можливості постійної реєстрації/завантаження, редагування та зберігання документів, що зберігаються на відповідному сервері безпосередньо через Інтернет. Це дозволяє учасникам проекту ефективно обмінюватись найбільш актуальною інформацією.

Це підвищить ефективності комерційної діяльності та процесу управління, а також сприятиме створенню більш прозорої системи взаємовідносин між органами управління, будівельними підприємствами та громадськістю.

Деяка інформація (за умови задоволення критеріїв відкритості даних), що зберігається в діджитал-системі, автоматично передається на сайт системи інформування про стан будівництва і використовується для інформування громадськості.

Вся інформація в діджитал-системі проходить аналіз та включається до загальної інформації по країні. Це дозволяє отримати важливі статистичні дані, а також сприяє формуванню політики та проведенню заходів, спрямованих на покращення будівництва (рис. 5).

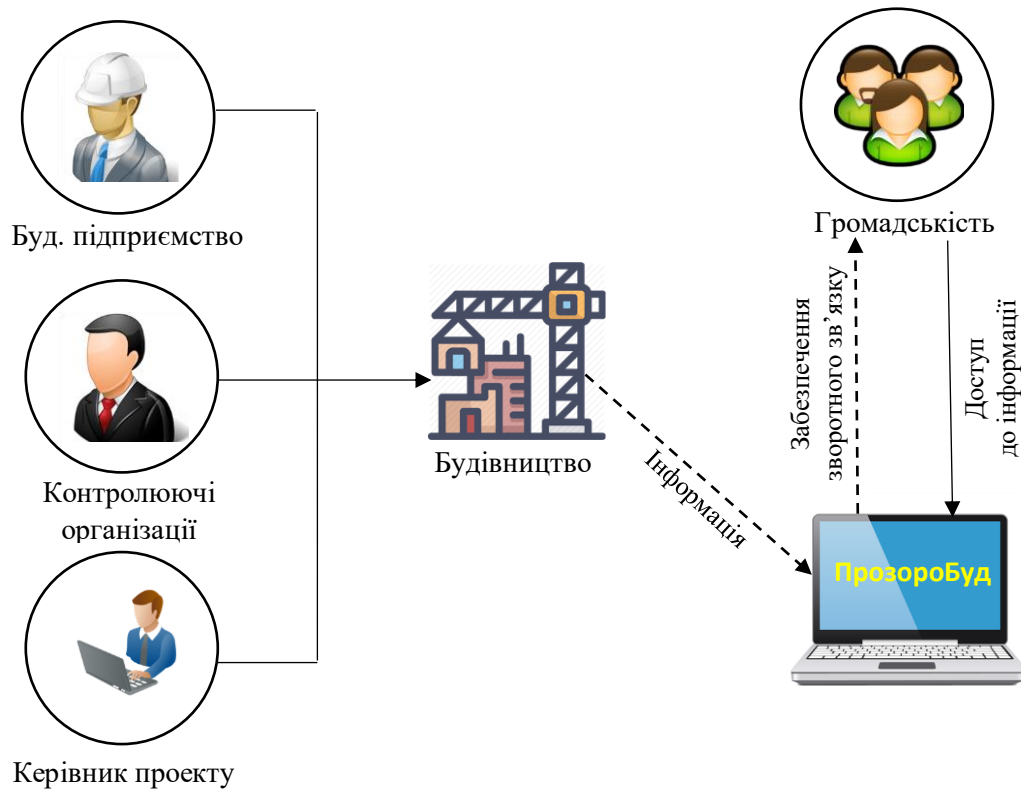

Рисунок 5 – Діджитал-система управління будівництвом ПрозороБуд

Діджитал-система покликана інформувати громадськість про стан реалізації проектів будівництва. Система дозволяє отримати повний пакет інформації щодо будівельних проектів (за встановлену плату). Система оздоблена цифровою картою на базі географічної інформаційної системи, що дозволяє інформувати громадськість щодо загальних характеристик проекту та надавати візуальну інформацію з будівельного майданчика: точне розташування будівельного майданчика, тривалість реалізації проекту, загальна вартість проекту з розподілом витрат за призначенням, темпи проведення робіт, стан робіт, а також періодичні фото з місця проведення робіт. У свою чергу, громадськість може надіслати власні коментарі або ставити питання щодо окремих будівельних проектів на підставі отриманої інформації та отримати відповідь через соціальні мережі (наприклад, Facebook, Twitter) у режимі реального часу.

Для кожного проекту надаються дані у режимі реального часу:

- тривалість будівельних робіт;
- бюджет;
- обсяги;
- темпи;
- щотижневі звіти про хід виконання робіт;
- фотографії з місця проведення будівельних робіт;
- основні учасники проекту;
- контактна інформація керівників проекту (замовник, підрядник та компанія, що здійснює технічний нагляд);
- інформація щодо основного договору та договору з субпідрядниками, а також стан проведення виплат;
- зміни до загального плану реалізації проекту;
- продовження терміну будівельних робіт;
- коментарі громадян за результатами спостереження за місцем проведення робіт;
- штрафні санкції, накладені на підрядників;
- документація про затвердження проекту.

Поетапна характеристика робочого процесу в системі представлена на рисунку 8.

Слід зазначити, що запропонована діджитал-система інтегрована з системою електронних публічних закупівель ProZorro, що містить всю інформацію щодо державних будівельних контрактів. Таким чином, базова інформація про проект (наприклад, найменування, авансові виплати, плановий термін завершення робіт), пов'язаний із будівництвом за бюджетні кошти, з електронної системи закупівель автоматично передається та реєструється в діджитал-системі управління будівництвом.

Таблиця 8 – Робочий процес у системі

№ з/п	Етап	Категорія користувачів	Термін виконання
1	Реєстрація користувачів. Реєстрація проекту. Підключення користувачів до проекту	Підрядник, наглядова установа та замовник	Після підписання контракту на проведення будівельних робіт
2	Плани та терміни реалізації проекту (огляд графіка проведення робіт)	Підрядник	Після звіту про початок виконання робіт
3	Управління проектом (звітування про хід виконання робіт, схвалення, перевірка)	Всі	Щоденно, щотижнево, щомісячно
4	Розпорядження щодо проведення робіт та звіти про роботу від підрядників та контролюючих організацій	Всі	По мірі надходження
5	Реєстрація та пошук документів	Всі	По мірі надходження
6	Оцінка діяльності (за напрямками проектування, будівництва і контролю)	Замовник	По завершенні 30%, 60%, 95 % проекту
7	Реєстрація схеми забудови в системі	Підрядник	Після остаточної перевірки

Згодом користувачі системи вводять додаткову інформацію (наприклад, місцезнаходження на карті географічної інформаційної системи, завдання проекту, огляд та обсяги будівництва) для завершення процесу реєстрації. При цьому користувачі переадресуються на відповідні проекти.

Підрядник реєструє графік проведення робіт після затвердження. Підрядник забезпечує реалізацію проекту та подає регулярні звіти про хід виконання робіт (щодня, щотижня та щомісяця) через діджитал-систему. Звіт про хід виконання робіт містить інформацію щодо обсягу виконаних робіт, а також кількості співробітників, матеріалів та обладнання, що використовуються на кожному етапі будівельних робіт протягом встановленого періоду.

Діджитал-система дозволяє користувачам розміщувати офіційні інструкції (зокрема розпорядження щодо реалізації проекту) з огляду на дії підрядників або наглядових установ, що подають звіти про власну діяльність в інтерактивному режимі.

Діджитал-система має достатньо місця для зберігання даних, що завантажуються підрядником, наглядовою установою та забудовником (досвід завантаження та зберігання даних є успішним саме у електронній системі публічних закупівель ProZorro, яка працює вже понад три роки). Це дозволяє користувачам завантажувати або шукати будь-яку інформацію в будь-який час. Таким чином, діджитал-система перетворюється на оптимальну платформу для обміну останньою інформацією в інтерактивному режимі.

Оцінка проекту проводиться на трьох етапах реалізації проекту будівництва (30 %, 60 % та 95 %). Діджитал-система містить інформацію про результати проведення оцінки на зазначених етапах по кожному будівельному проекту. Цінність подібної інформації (записи про проведення оцінки постійно зберігаються в системі) з часом зростає, оскільки решта користувачів може використовувати такі дані за зразок (наприклад, для пошуку оптимальної моделі проекту або вивчення досвіду).

При завершенні остаточної перевірки зведеної будівлі/установи будівельне підприємство завантажує схему забудови до діджитал-системи. Ці схеми проходять перевірку, по завершенні якої здійснюється остаточне прийняття об'єкту.

Подальше поширення діджитал-системи має важливе значення для забезпечення ефективного управління будівництвом. Це також необхідно для забезпечення точності та надійності публічної інформації, доступної на веб-сайті.

Однак, як вже зазначалося вище, на даний час не існує спеціального закону, який передбачав би використання такої системи з боку відповідних осіб.

Отже, пропонується всім суб'єктам, що розглядають можливість створення такої системи, пролобіювати ухвалення національного закону щодо обов'язкового використання діджитал-системи управління будівництвом на засадах транспарентності в рамках проведення майбутніх реформ. Створення подібного законодавства дозволить мінімізувати труднощі, з якими може

зіткнутися суб'єкт під час запровадження системи управління будівництва. Крім того, це дозволить прискорити імплементацію системи.

Не існує ідеальної політики та немає значення, наскільки добре певну політику впроваджують. Повністю знищити корупцію неможливо. Люди не можуть бути раціональними на 100 % та й особисті якості безумовно впливають на корупційну практику. Однак досвід свідчить (наприклад, ProZorro) про те, що ефективна система адміністрування разом із технічними рішеннями можуть реально допомогти у зниженні корупційних ризиків та поступовій зміні ситуацію.

У цьому контексті такі засоби, як діджитал-система ПрозороБуд, можуть допомогти підвищити ефективність, прозорість та підзвітність у секторі управління будівництвом (особливо, коли мова йде про будівництво за бюджетні кошти), що сприятиме підвищенню безпеки, запобіганню корупції, залученню громадян та їх довірі.

ВИСНОВКИ

За результатами теоретичного дослідження удосконалено понятійно-категоріальний апарат прозорості діяльності підприємства: запропоновано дефініцію категорії «транспарентність» та представлено авторську дефініцію поняття «транспарентне управління підприємством».

Сформована таксономія транспарентності, яка була розширена двома видами транспарентності, а саме екологічною транспарентністю, тобто транслявання суб'єктом господарювання суспільству намірів щодо дотримання екологічних норм та стандартів та їх реалізації, та корпоративною транспарентністю, тобто відкритість та зрозумілість етичного кодексу, культурних норм та правил поведінки всередині компанії, пропаганда цінностей компанії та їх дотримання;

Згенеровано концепцію транспарентного управління діяльністю будівельних підприємств, заснована на холістично-орієнтованому підході. Холістично-орієнтований підхід до управління діяльністю будівельних підприємств забезпечує: прийняття принципів транспарентності усіма працівниками компанії, особливо її вищим керівництвом; розроблення заходів та складання інтегрованої програми винайдення, просування та представлення цінності покупцям; практику побудови довгострокового взаємовигідного співробітництва з ключовими ринковими партнерами для встановлення довгострокових привілейованих відносин; розуміння етичного, екологічного, правового та соціального контекстів заходів та програм.

У другому розділі проведена оцінка транспарентності будівельних підприємств Харкова. Результати розрахунків показали, що найвищий рівень транспарентності мають найбільші будівельні підприємства Харкова АТ «Трест «Житлобуд-1» та ТДВ «Житлобуд-2» (12,5 балів). Це пояснюється наявністю елементів транспарентного управління в цих компаніях, розуміння необхідності

наявності довіри клієнтів та держави для здійснення ефективного бізнесу та зростання прибутків. Підприємства відкрито публікують дані не лише за вимогами закону (фінансова звітність, інформація про керівний склад тощо), але й роблять доступною для стейкхолдерів інформацію щодо соціальної складової своєї діяльності, технологічної складової виробництва та про партнерів підприємства.

Висунута гіпотеза про залежність конкурентної позиції підприємства від його прозорості підтвердилася частково, з відхиленням 0,2. Це пов'язано з тим, що підприємство ТОВ «БК Титаніум» зазнало реорганізації у 2017 році, що було причиною перегляду та поррахунку фінансових результатів діяльності. Тому різке зростання чистого доходу у звітному періоді порівняно з попереднім дещо викривлює істину ситуацію.

В усіх інших проаналізованих випадках показники є взаємозалежними, тобто підприємства з вищою прозорістю діяльності мають міцніші конкурентні позиції на ринку, а саме АТ «Трест «Житлобуд-1» та ТДВ «Житлобуд-2».

В розділі 3 запропоновано національну інтегровану діджитал-систему прозорого управління будівництвом ПрозороБуд, яка інтегрована з системою електронних публічних закупівель ProZorro, що містить всю інформацію щодо державних будівельних контрактів. Таким чином, базова інформація про проект (наприклад, найменування, авансові виплати, плановий термін завершення робіт), пов'язаний із будівництвом за бюджетні кошти, з електронної системи закупівель автоматично передається та реєструється в діджитал-системі управління будівництвом. У цьому контексті такі засоби, як діджитал-система ПрозороБуд, можуть допомогти підвищити ефективність, прозорість та підзвітність у секторі управління будівництвом (особливо, коли мова йде про будівництво за бюджетні кошти), що сприятиме підвищенню безпеки, запобіганню корупції, залученню громадян та їх довірі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Joseph E. Stiglitz The Contribution of the Economics of Information to Twentieth Century Economics. The Quarterly Journal of Economics, Volume 115, Issue 4. – 2000. – pp. 1441-1478.
2. Черторижський В.М. Політика прозорості як інструмент активізації транскордонного співробітництва. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – Вип. 3(113). – 2015. – С. 86-88. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ird.gov.ua/sep/sep20186_ChertoryzhskyyVM.pdf.
3. Пашковська М. Поняття прозорості в сучасній науці «Державне управління». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///C:/Users/Elena/Downloads/efdu_2013_34_16%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Elena/Downloads/efdu_2013_34_16%20(1).pdf).
4. Дерій Ж.В. Прозорість інноваційної діяльності як необхідна умова існування та розвитку харчової промисловості України. Науковий вісник Ужгородського університету. – № 1(2). – 2016. – С. 264-267.
5. Кузіна Р.В. Прозорість корпоративної звітності як основа її формування. Науковий вісник Херсонського державного університету. – Вип.12. – 2015. – С. 193-197.
6. Тихомирова Є.Б. Прозорість бюджету України: методики оцінки держдепартаменту США та міжнародного бюджетного партнерства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/2502.
7. Наливайко Л. Романов М. Поняття та ознака прозорості в контексті євроінтеграції. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2016/5/6.pdf>.
8. Суровцева І.Ю. Прозорість управлінських структур: шляхи інформаційної прозорості. Менеджер. – Вип. 1. – 2016 р. – С. 55-61.

9. Хубиев Р.К. Транспарентность как фактор конкурентоспособности. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.econ.msu.ru/Hubiev.pdf>.
10. Ковальчук В.В. Подходы к оценке транспарентности финансовой отчётности банков в современных условиях развития банковской системы. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://rep.po123456789/9732/1/16.pdf>.
11. Білоцька І. А. Транспарентність корпоративного сектору як передумова результативності бізнесу в Україні. Інвестиції: практика та досвід. №5-6. – 2020. – С. 56-58. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.investplan.com.ua/pdf/5-6_2020/10.pdf.
- 12.Прозорість корпоративної звітності: оцінка найбільших приватних та державних компаній України. Звіт TransparencyInternationalУкраїна. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://ti-ukraine.org/research/prozorist-korporatyvnoi-zvitnosti/>.
- 13.Гаценко Л.В. Теорія зацікавлених сторін (стейкхолдерів): історія розвитку та проблемні питання для подальших досліджень [Электронный ресурс]. –Режим доступа: file:///C:/Users/Elena/Downloads/Vodt_2016_1_27.pdf.
14. Савелло Л.Л., Андреев Г.Н. О категории «управление» в социально-экономических системах // Современные проблемы науки и образования. – 2011. – №6. – С.227-235.

Додаток А – Вихідна інформація за підприємствами

Таблиця А.1 - Вихідна інформація за АТ «Трест «Житлобуд-1»

Вид економічної діяльності	Будівництво житлових і нежитлових будівель
Чистий дохід 2017, тис грн	980275
Чистий дохід 2018, тис грн	2102259
Фінансова прозорість	
Термін представлення фінансової звітності за національними стандартами	упродовж 3-4 місяців після звітної дати
Термін представлення фінансової звітності за міжнародними стандартами	упродовж 3-4 місяців після звітної дати
Правова прозорість	
Розкриття інформації щодо історії становлення підприємства	надана з визначенням основних досягнень за періодами часу
Розкриття інформації щодо власників підприємства	повне розкриття інформації щодо найменування підприємства/ прізвища, ім'я, по-батькові; частки паю (акцій) кожного із власників
Розкриття інформації щодо стану корпоративного управління на підприємстві	не в повному обсязі за окремими напрямками
Прозорість управління	
Розкриття інформації щодо посадових осіб підприємства	повне розкриття інформації щодо посадових осіб підприємства
Технологічна прозорість	
Розкриття інформації щодо технологій, які використовуються на підприємстві	наведена в режимі констатації факту
Розкриття інформації щодо джерел надходження сировини, матеріалів, які використовуються на підприємстві	вказана фрагментарно
Соціальна прозорість	
Розкриття інформації щодо програм розвитку для працівників підприємства	наведена у розширеному виді, з вказуванням конкретних проектів
Розкриття інформації щодо реалізації соціальних проектів	наведена у розширеному виді, з вказуванням конкретних проектів

Таблиця А.2 - Вихідна інформація за ТДВ «Житлобуд-2»

Вид економічної діяльності	Будівництво житлових і нежитлових будівель
Чистий дохід 2017, тис грн	484670
Чистий дохід 2018, тис грн	536434
Фінансова прозорість	
Термін представлення фінансової звітності за національними стандартами	упродовж 3-4 місяців після звітної дати
Термін представлення фінансової звітності за міжнародними стандартами	упродовж 3-4 місяців після звітної дати
Правова прозорість	
Розкриття інформації щодо історії становлення підприємства	надана з визначенням основних досягнень за періодами часу
Розкриття інформації щодо власників підприємства	повне розкриття інформації щодо найменування підприємства/ прізвища, ім'я, по-батькові; частки паю (акцій) кожного із власників
Розкриття інформації щодо стану корпоративного управління на підприємстві	не в повному обсязі за окремими напрямками
Прозорість управління	
Розкриття інформації щодо посадових осіб підприємства	повне розкриття інформації щодо посадових осіб підприємства
Технологічна прозорість	
Розкриття інформації щодо технологій, які використовуються на підприємстві	наведена в режимі констатації факту
Розкриття інформації щодо джерел надходження сировини, матеріалів, які використовуються на підприємстві	вказана фрагментарно
Соціальна прозорість	
Розкриття інформації щодо програм розвитку для працівників підприємства	наведена у розширеному виді, з вказуванням конкретних проектів
Розкриття інформації щодо реалізації соціальних проектів	наведена у розширеному виді, з вказуванням конкретних проектів

Таблиця А.3 - Вихідна інформація за ТОВ «Кристал+»

Вид економічної діяльності	Будівництво житлових і нежитлових будівель
Чистий дохід 2017, тис грн	2075
Чистий дохід 2018, тис грн	2597,7
Фінансова прозорість	
Термін представлення фінансової звітності за національними стандартами	упродовж 1-2 місяців після звітної дати
Термін представлення фінансової звітності за міжнародними стандартами	упродовж 1-2 місяців після звітної дати
Правова прозорість	
Розкриття інформації щодо історії становлення підприємства	вказана фрагментарно
Розкриття інформації щодо власників підприємства	не за всіма учасниками
Розкриття інформації щодо стану корпоративного управління на підприємстві	вказана фрагментарно
Прозорість управління	
Розкриття інформації щодо посадових осіб підприємства	вказана фрагментарно
Технологічна прозорість	
Розкриття інформації щодо технологій, які використовуються на підприємстві	вказана фрагментарно
Розкриття інформації щодо джерел надходження сировини, матеріалів, які використовуються на підприємстві	відсутня
Соціальна прозорість	
Розкриття інформації щодо програм розвитку для працівників підприємства	відсутня
Розкриття інформації щодо реалізації соціальних проектів	відсутня

Таблиця А.4 - Вихідна інформація за ТОВ «БК Титаніум»

Вид економічної діяльності	Будівництво житлових і нежитлових будівель
Чистий дохід 2017, тис грн	2748,3
Чистий дохід 2018, тис грн	17900,1
Фінансова прозорість	
Термін представлення фінансової звітності за національними стандартами	упродовж 1-2 місяців після звітної дати
Термін представлення фінансової звітності за міжнародними стандартами	упродовж 1-2 місяців після звітної дати
Правова прозорість	
Розкриття інформації щодо історії становлення підприємства	надана за періодами часу без зв'язку з досягненнями
Розкриття інформації щодо власників підприємства	не за всіма учасниками
Розкриття інформації щодо стану корпоративного управління на підприємстві	вказана фрагментарно
Прозорість управління	
Розкриття інформації щодо посадових осіб підприємства	вказана фрагментарно
Технологічна прозорість	
Розкриття інформації щодо технологій, які використовуються на підприємстві	наведена в режимі констатації факту
Розкриття інформації щодо джерел надходження сировини, матеріалів, які використовуються на підприємстві	відсутня
Соціальна прозорість	
Розкриття інформації щодо програм розвитку для працівників підприємства	відсутня
Розкриття інформації щодо реалізації соціальних проектів	відсутня

Таблиця А.5 - Вихідна інформація за ДП «Харківський облавтодо»

Вид економічної діяльності	Будівництво житлових і нежитлових будівель
Чистий дохід 2017, тис грн	412910
Чистий дохід 2018, тис грн	571256
Фінансова прозорість	
Термін представлення фінансової звітності за національними стандартами	упродовж 3-4 місяців після звітної дати
Термін представлення фінансової звітності за міжнародними стандартами	упродовж 3-4 місяців після звітної дати
Правова прозорість	
Розкриття інформації щодо історії становлення підприємства	надана за періодами часу без зв'язку з досягненнями
Розкриття інформації щодо власників підприємства	не в повному обсязі за окремими учасниками
Розкриття інформації щодо стану корпоративного управління на підприємстві	не в повному обсязі за окремими напрямками
Прозорість управління	
Розкриття інформації щодо посадових осіб підприємства	повне розкриття інформації щодо посадових осіб підприємства
Технологічна прозорість	
Розкриття інформації щодо технологій, які використовуються на підприємстві	наведена в режимі констатації факту
Розкриття інформації щодо джерел надходження сировини, матеріалів, які використовуються на підприємстві	вказана фрагментарно
Соціальна прозорість	
Розкриття інформації щодо програм розвитку для працівників підприємства	наведена в обмеженому виді
Розкриття інформації щодо реалізації соціальних проектів	наведена в обмеженому виді

Додаток Б – Обсяг виробленої будівельної продукції за видами

(тис.грн)

	Будівництво, всього	Будівлі	У тому числі		Інженерні споруди
			житлові	нежитлові	
2010	1158445	634435	37049	597386	524010
2011	1456056	777010	43465	733545	679046
2012	1718176	690860	41388	649472	1027316
2013	1451810	586728	38684	548044	865082
2014	1268731	639175	75704	563471	629556
2015	1595183	790454	115352	675102	804729
2016	1717193	924207	112436	811771	792986
2017	2582205	1284706	190396	1094310	1297499
2018	3851680	1629791	219099	1410692	2221889
2019	3850312	1627650	143679	1483971	2222662